

Socialdepartementet

Remissvar Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89)

-Slutbetänkande av Läkemedelsutredningen

Socialnämnden i Skellefteå kommun har inbjudits att yttra sig över förslagen i Tydligare ansvar och regler för läkemedel, SOU 2018:89, och vill därmed lämna följande synpunkter.

Socialnämnden lämnar inga synpunkter i detalj på de omfattande förändringar som föreslås i de regelverk som styr subvention och prissättning av läkemedel då det ligger i huvudsak inom regionernas ansvarsområde. De synpunkter som framförs gäller i huvudsak förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånen.

Utredningens utgångspunkt att värna om patienternas förutsättningar att både nu och i framtiden få del av alla de möjligheter som utvecklingen inom hälso- och sjukvården ger till bot och lindring vid sjukdom och ohälsa delas ur ett kommunalt perspektiv. Detsamma gäller för de konsekvenser som kan gynna patienter både inom regionerna och inom kommunerna av att nuvarande särskilda bidrag för regionernas läkemedelskostnader i sin helhet överförs till det generella statsbidraget.

Utredningen beskriver bl.a. att en solidarisk finansiering kan ge ökade möjligheter att få behandling för sällsynta tillstånd oavsett var i landet man bor. Genom att läkemedel kan hanteras och prioriteras jämte andra insatser i vården är i grunden positivt för patienter och medborgare.

Socialnämnden tillstyrker att det som en konsekvens av utredningens förslag blir likvärdigt över landet att patienter med allvarlig psykisk sjukdom och som saknar sjukdomsinsikt fortsatt får tillgång till läkemedel mot sin sjukdom kostnadsfritt.

Sett ur ett kommunalt perspektiv, där kommunen är huvudman för viss del av hälso- och sjukvården, ger lagförslagen upphov till ett antal frågeställningar. Föreslagna lagändringar kommer att påverka varor inom läkemedelsförmånen d.v.s. förbrukningsartiklar som kan behövas vid stomi eller för patienter som på grund av diabetessjukdom kan behöva en förbrukningsartikel för att tillföra kroppen ett läkemedel eller för egenkontroll av medicinering. För att kunna erbjuda patienten en jämlik hantering av förbrukningsartiklar är det nödvändigt att kommunerna, som övertagit kostnadsansvar för dessa eller delar av, ingår i överläggningar i frågor om en förbrukningsartikel inte längre ska ingå i läkemedelsförmånen.

Eftersom momsbefrielse föreslås för förbrukningsartiklar vid expediering på apotek är det nödvändigt att kommunerna i en region har full delaktighet i beslut som påverkar de gemensamma patienterna. Detsamma gäller ifall förändringar i avgiftsbefrielse för patienten diskuteras för förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånen för att säkerställa en jämlik vård.

Utredningen anser att det finns ett tydligt behov av ett nationellt ordnat införande och fortsatt metodutveckling. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) arbete med kostnadseffektivitetsanalyser för medicinteknik föreslås bli en permanent del av myndighetens verksamhet för att stärka möjligheterna till utveckling. Det är nödvändigt att kommunernas intressen som sjukvårdshuvudmän tillvaratas inte minst finansiellt. Det gäller även inom den snabba utvecklingen inom det medicintekniska området och digitalisering dit förbrukningsartiklar hör.

§ 74 Dnr SN 2019-000081 700

Remiss SOU 2018:89 Tydligare ansvar och regler för läkemedel

Sammanfattning

Läkemedelsutredningen har lämnat ett slutbetänkande. På grund av den korta svarstiden får socialnämnden yttra sig direkt till socialdepartementet. Utredningen beskriver komplexiteten i frågan om subvention, prissättning och kostnader för läkemedel och förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånen där det idag finns ett delat ansvar mellan stat och regioner. Utredningen föreslår att regionerna helt tar över ansvaret för sina läkemedelskostnader och att dagens riktade statsbidrag förs över till det generella statsbidraget bland annat för sällsynta tillstånd.

En förutsättning för att en förbrukningsartikel ska kunna ingå i läkemedelsförmåner är att den behövs för att tillföra kroppen ett läkemedel eller för egenkontroll av medicinering eller används vid stomi.

Utredningen beskriver bland annat att en solidarisk finansiering kan ge ökade möjligheter att få behandling för sällsynta tillstånd oavsett var i landet man bor. Genom att läkemedel kan hanteras och prioriteras jämte andra insatser i vården är i grunden positivt för patienter och medborgare.

Socialnämnden tillstyrker att det som en konsekvens av utredningens förslag blir likvärdigt över landet att patienter med allvarlig psykisk sjukdom och som saknar sjukdomsinsikt fortsatt får tillgång till läkemedel mot sin sjukdom kostnadsfritt.

De synpunkter som framförs i remissvaret gäller i huvudsak förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånen. Det är nödvändigt att kommunerna i en region har full delaktighet i beslut om förbrukningsartiklar som påverkar de gemensamma patienterna. Detsamma gäller eventuella förändringar i avgiftsbefrielse för patienten.

Den snabba utvecklingen inom det medicintekniska området och digitalisering aktualiserar behovet av delaktighet ytterligare.

Konsekvensanalys

Invånare/kund

Socialnämnden har i sitt remissvar särskilt betonat utredningens utgångspunkt att värna om patienternas förutsättningar att både nu och i framtiden få del av alla de möjligheter som utvecklingen inom hälso- och sjukvården ger till bot och lindring vid sjukdom och ohälsa.

Momsbefrielse för förskrivna förbrukningsartiklar kan ge större utbud via expediering på apotek än ur ett upphandlat avtal. Avtal kan se olika ut i regioner och kommuner och kan påverka förutsättningarna för mötet mellan individen och vården.

Patienter påverkas ifall beslut om kostnadsfrihet ändras exempelvis för insulin och diabeteshjälpmiddel.

Verksamhet

Läkemedel prioriteras på samma sätt som övrig behandling i regionernas vård. Patientavgifter påverkas hos huvudmännen ifall beslut om kostnadsfrihet ändras exempelvis för insulin och diabeteshjälpmiddel.

Budget

Konsekvenser berör i huvudsak regionernas budget. Förändringar i läkemedelsförmånen avseende förbrukningsartiklar ger påverkan på kommunernas budget beroende på om produkter förskrivs eller upphandlas i avtal. Även förändringar i patientavgifter fordrar beslut i kommunerna.

Utredningen föreslår att läkemedel och förbrukningsartiklar som bland annat används vid diabetes inte längre ska vara helt kostnadsfria, utan hanteras som övriga läkemedel inom läkemedelsförmåner.

Jämställdhet

En solidarisk finansiering kan ge ökade möjligheter att få behandling för sällsynta tillstånd oavsett var i landet man bor med statsbidrag.

Patienter med allvarlig psykisk sjukdom och som saknar sjukdomsinsikt fortsatt får tillgång till läkemedel mot sin sjukdom kostnadsfritt.

Språket har i utredning och lagförslag arbetats om för att bli mer jämställt. Maskulinformer som ”den enskilde” och ”denne” har bytts mot sådana formuleringar som numera anses könsneutrala i sammanhang där båda könen åsyftas, exempelvis ”en enskild person” och ”denna”. Likaså har uttryck som ”hon eller han” införts för att motverka den bristande jämställdhet det innebär att alltid skriva maskulinformen först.

Utredningen lägger lagförslag för en höjning av åldern för kostnadsfria preventivmedel till 26 år. Därigenom kommer det att bli samma villkor för alla kvinnor under 26 år oavsett bostadsort.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden godkänner remissvar om Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89).

Beslutsunderlag

Socialnämndens arbetsutskott 2019-04-08 § 55

Tjänsteskrivelse 2019-03-17

Remissvar Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89)

Beslutet sänds till:

Socialdepartementet